

# Introducció a la informació financera

Joan Baigol Guilanyà  
Àngels Fitó Bertran  
José María López de Pedro

PID\_00205264

Material docent de la UOC


**Joan Baigol Guilanyà**

Llicenciat en Administració i Direcció d'empreses (ADE) per la Universitat de Lleida. Tècnic en Empreses i Activitats Turístiques (diplomatura universitària). Professor titular del Departament d'Economia i Empresa de l'Escola Universitària de Turisme Terres de Lleida. Professor associat del Departament d'Administració d'Empreses de la Universitat de Lleida, i consultor de l'assignatura de Comptabilitat a la UOC.


**Àngels Fitó Bertran**

Economista i consultora d'empreses. Professora del Departament d'Economia i Empresa de la Universitat Autònoma de Barcelona, i consultora de l'assignatura Costos I de la UOC.


**José María López de Pedro**

Doctor en Direcció d'Empreses per l'IESE (Universitat de Navarra). Professor de Comptabilitat i direcció estratègica en el C. U. Villanueva.

L'actualització d'aquest material docent ha estat coordinada per la professora: Inés González González (2013)

Segona edició: setembre 2013

© Joan Baigol Guilanyà, Àngels Fitó Bertran, José María López de Pedro

Tots els drets reservats

© d'aquesta edició, FUOC, 2013

Av. Tibidabo, 39-43, 08035 Barcelona

Diseny: Manel Andreu

Realització editorial: Eureka Media, SL

Dipòsit legal: B-19.920-2013



*Els textos i imatges publicats en aquesta obra estan subjectes -llevat que s'indiqui el contrari- a una llicència de Reconeixement-NoComercial-SenseObraDerivada (BY-NC-ND) v.3.0 Espanya de Creative Commons. Podeu copiar-los, distribuir-los i transmetre'ls públicament sempre que en citeu l'autor i la font (FUOC, Fundació per a la Universitat Oberta de Catalunya), no en feu un ús comercial i no en feu obra derivada. La llicència completa es pot consultar a <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/es/legalcode.ca>*

## Introducció

Avui resulta evident que qualsevol professional ha de dominar els fonaments teòrics de la seva àrea, sigui aquesta el màrqueting, la producció, els recursos humans, la logística, etc. Aquest coneixement, adquirit amb la formació teòrica i la pràctica, li permet solucionar problemes que tenen un marcat caràcter tècnic. Però al món actual dels negocis, els professionals de qualsevol empresa es veuen sovint obligats a entaular relacions amb altres agents que no pertanyen a la seva àrea funcional (propietaris, altres professionals de la mateixa empresa, possibles accionistes, entitats de crèdit, etc.). En el seu tracte amb aquests agents, el professional ha de dominar un llenguatge –el comptable i financer– que li permeti comunicar-s’hi i conèixer els criteris que aquells empraran per a avaluar la seva empresa.

Volem, d’aquesta manera, destacar dues idees. La necessitat, en primer terme, que tenen avui els professionals, qualsevol que sigui el càrrec que ocupen, de dominar una àrea que unifica el llenguatge i la lògica amb què múltiples agents interpreten l’empresa. La segona idea, vinculada amb la primera, és que la comptabilitat és més que un conjunt de tècniques que permet registrar les operacions que duu a terme una empresa. Podem anticipar, en aquest sentit, que la comptabilitat és una àrea de coneixement extensa i sofisticada que inclou i intenta millorar les tècniques, els conceptes i les eines que permeten a les empreses oferir una informació fiable i valuosa per a una àmplia varietat d’agents.

Amb això no volem dir que la comptabilitat expliqui tota la realitat d’una empresa. Més aviat el contrari. La funció directiva implica sovint resoldre problemes complexos, que poden tenir conseqüències de naturalesa molt diversa i que, per tant, s’han d’analitzar i interpretar des de diferents punts de vista. La mateixa decisió presa per un professional pot tenir un impacte en la motivació de les persones que l’han d’executar, un impacte financer en el compte de resultats, un impacte en la imatge comercial de l’empresa, etc. Lluny de restar importància al coneixement que és específic de cada àrea funcional, ens interessa destacar ara que el domini de la lògica comptable pot ajudar el professional a mesurar l’impacte financer de les seves decisions, i a entendre la manera en què aquestes poden ser valuades pels agents que consulten habitualment els estats financers.

En els materials d’aquesta assignatura no intentarem esgotar una àrea tan extensa com és avui la comptabilitat. Relacionat amb les idees que hem exposat, en els mòduls que segueixen presentarem un conjunt de conceptes i eines que han de servir a l’estudiant per a conèixer quin és el contingut i la utilitat de la informació comptable que elaboren les empreses.

Per aconseguir aquesta finalitat, hem dividit l'assignatura en cinc mòduls. En el primer estudiarem les funcions, la utilitat i els usuaris de la informació comptable, descriurem breument el marc legal de la comptabilitat a Espanya i esbossarem el procés de reformes que l'ha portat a l'estat actual. En el segon mòdul revisarem amb detall el contingut i el significat dels estats financers que elaboren les empreses. En el tercer mòdul presentarem els conceptes i les tècniques que utilitzen els agents per a analitzar els estats financers. En el quart mòdul estudiarem els conceptes que permeten als professionals conèixer els costos que es generen en la seva empresa i, partint d'això, prendre les millors decisions relatives a la producció i als preus. Aquest àmbit específic de la comptabilitat s'anomena sovint *comptabilitat interna* o *comptabilitat de costos*. En el cinquè i últim mòdul revisarem les tècniques relacionades amb l'elaboració i el control dels pressupostos.

Però abans d'iniciar el viatge, convé que fem una doble advertència.

Al llarg d'aquests mòduls prestarem una atenció especial als conceptes que hem cregut necessaris, o almenys més útils, per a interpretar o analitzar la informació comptable. L'enorme amplitud d'aquest camp sovint ens ha obligat a triar i, per tant, a deixar-ne fora els aspectes de la comptabilitat que no tenen, al nostre entendre, una utilitat directa per al professional. En segon lloc, i a fi de facilitar-ne la lectura, hem inclòs en el text nombrosos exemples i notes que han de servir a l'estudiant per a comprendre el significat de determinats conceptes o per a apreciar la utilitat dels documents comptables.

A partir d'aquest punt, només podem esperar que els estudiants que emprenen ara el viatge adquireixin el domini d'un conjunt més o menys ampli de coneixements, però també, i sobretot, que desenvolupin un interès i una intuïció financeres que puguin augmentar algun dia amb la pràctica. Esperem, i desitgem, que amb la lectura d'aquests materials, la resolució dels casos, i l'aplicació d'aquests conceptes a la seva vida diària consolidin el domini d'una lògica i d'un llenguatge que són avui freqüents entre tots els que estan interessats en l'empresa.

## **Continguts**

### Mòdul didàctic 1

#### **Conceptes bàsics de la comptabilitat**

José María López de Pedro

1. Les finalitats de la comptabilitat
2. Els usuaris de la comptabilitat
3. Divisió de la comptabilitat
4. La normativa espanyola sobre informació comptable
5. Revisió del Pla general de comptabilitat
6. Les funcions de la comptabilitat financera
7. Llibres i documents de la informació comptable

### Mòdul didàctic 2

#### **Contingut dels estats financers**

José María López de Pedro

1. El marc conceptual
2. Formulació dels comptes anuals
3. El contingut dels documents obligatoris

### Mòdul didàctic 3

#### **Anàlisi dels estats financers**

Joan Baigol Guilanyà

1. Introducció a l'anàlisi d'estats financers
2. Anàlisi del patrimoni de l'empresa
3. Anàlisi de la rendibilitat
4. Anàlisi d'ingressos i despeses
5. Introducció a l'anàlisi de l'estat de fluxos d'efectiu

### Mòdul didàctic 4

#### **Comptabilitat i gestió de costos**

Àngels Fitó Bertran

1. La connexió entre la comptabilitat financera i la comptabilitat de costos
2. El concepte de cost
3. Tipus de costos
4. Els diferents sistemes de càlcul de costos
5. Noves tendències en el càlcul de costos. Els costos de la qualitat
6. Els costos per a la presa de decisions

## Mòdul didàctic 5

### **La gestió pressupostària**

Àngels Fitó Bertran

1. La gestió pressupostària en el contextde la planificació estratègica
2. Tècniques pressupostàries
3. El procés pressupostari
4. Components del pressupost global de l'empresa
5. El control del pressupost
6. Altres eines de gestió. El quadre de comandament integral